

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. Kiss Pál
Főmunkatárs: Dr. Nagy Sándor

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Dessewffy-tér 7. szám alatt.

Telefon szám 124.
Hirdetéseket díjszabás szerint közlünk.

Kiadó és laptulajdonosok:
Dr. Kiss Pál és Lepsits Kálmán

Meghívó.

Makó város függetlenségi- és 48-as érzelmű tagjait kérjük, hogy e hó 6-án, vagyis *vasárnap délután 3 órakor* a függetlenségi és 48-as III-ik olvasókör helyiségében

rendkívül fontos értekezletre mindnyájan legyenek szívesek megjelenni.

Makó, 1911. augusztus 3.

Tisztelettel megbízásból:

Dr. Kiss Pál
ügyvéd.

Az aszfalt és a pantalló.

Makó, aug. 4.

E kettő az, ami a legutóbbi időben nagy számban szaporodik. Az aszfalt a régi kövezetet tünteti el, a pantalló a szép fényes, kopogós — magyaros csizmát viszi el.

Az aszfalt és a pantalló kérdésének így egymás mellé helyezése első pillanatra kissé furcsának tűnhet fel, de mindkettő, a mi szemünkben *azonos* jelensége egy bizonyos irányú átváltozásnak, talán szerencsés előjele egy általános kedvező átalakulásnak.

Aki megfigyeléseket tett, láthatta, hogy előtte egy-egy jól ismert csizmát váltott fel a nem lábhoz szabott széles nadrág, majd többen, sokan neki bátorodnak és elhagyogatják az „ellenzós“ nadrágot.

Igaz ugyan, hogy az új nadrágviseletet még nem látható az éles vasalás, sem a széles, elütő színű zsinor, de nagy dolog már ez is, mint ahogyan ma már elfelejtünk csodálkozni azon, ha a gazdálkodó leányának fején virágos kalap van és finom drága mieder szorítja karcsu derekát.

A mi népünk tehát nem áll meg a 100 év előtti állapotoknál, hanem külsőségeiben is haladást mutat. Bár csak mezőgazdaságunk, iparunk, kereskedelmünk is mutatna áldást, boldogulást teremtő előre haladást.

A pantalló viseletnek — átvitt értelemben — meg kellett előznie az aszfaltot; mintha az aszfaltjárda nem mert volna s nem tudott volna erőre kapni a csizmától való féltében.

Képviselőtestületünk megszavazta az aszfaltot széles terjedelemben és azóta épül az aszfalt tüneményes gyorsasággal, ha az utca járdákat tekintve, nem is olyan túlságosan terjedelmes szélességben.

Az most már a kérdések kérdése, vajjon milyen aszfaltot kapunk, ha már annyira neki vetkőzöttünk és annyi pénzáldozatot hozunk a tyukszemirtő, sima tükrű aszfalt járókért!

Azon már túl vagyunk, hogy a város jól megválasztotta-e a vállalkozót, hogy az nyújt-e garantiát a szolid kivitel tekintetében? Kétségtelen, hogy a városi képviselőtes-

tület meg hányta-vetette a dolgot, mielőtt a munkálatokat a vállalkozónak kiadta.

Nem akarunk elébe vágni a dolgok lebonyolításának és annál kevésbé óhajunk előzetesen véleményt nyilvánítani.

De első rendű felelősségteljes kötelessége azoknak, akiket illet, hogy a legszigorubb ellenőrzést gyakorolják az aszfaltjárda készítésénél.

Ezuttal nem részletezünk. Azonban az bizonyos, hogy mondhatni a város minden részében a folyékony aszfalt-anyag terpeszkedik. Mindenfelé füstölögnek az aszfaltfőző kazánok. Mindenütt egy-kettőre lesimítják az aszfaltjárda, de sehol *ellenőrzés* nem látható.

Kétségtelen az is, hogy többfelől többféle panasz hangzik, a melyeknek megvizsgálásáról, az alapos panaszok eligazításáról nem hallottunk.

Tudvalevőleg az egyes háztulajdonosokat közvetlenül, *anyagilag* is meglehetősen mérvben érdekli az aszfalt-járda, hiszen az egyes háztulajdonosok is hozzájárulnak a költségekhez.

Természetesen a legtöbb ember nem tudhatja, hogy jó-e az anyag? Előírásos-e a felöltés? Megcsinálják-e kellően az alapozást? De minden háztulajdonos önmaga ellenőrizheti a háza előtti aszfalt járdának folyó métereit, sőt a négy-szögmétereit számát is.

Azt hisszük, hogy az ilyen egyenkénti, lelkiismeretes ellenőrzés nem volna épen hiábavaló. Mindenesetre az egyes háztulajdonosok lelki megnyugvásául szolgálna, ha az ő kiszámításuk quadrál azon előírással, amely után a 120 százalékos városi adók mellett, az aszfalt törlesztéseit fizetni kell.

Reméljük a jót; reméljük, hogy a vállalkozó szerződéses kötelességének mindenben megfelel. Hinni akarjuk, hogy a vállalkozó ezen ténykedését ellenőrzésre hivatottak megnyugtatóan, közmegegyezésre lelkiismeretes ellenőrzéssel meg fogják állapítani.

Ne kerüljön annak sora, hogy szomorúan kellessék majd felsőhajtani: miért is vetették le magyarjaink a szűk nadrágot és miért nem koptatják most is kopogó csizmával a jó, öreg téglakövezetet.

N.

A miniszterelnök barátja. A hivatalos lap mai száma szerint a király Láng Lajos dr. belső titkos tanácsost, országgyűlési képviselőt magyar bárói rangra emelte. Nem csalódunk, ha azt hisszük, hogy Láng nem a közigazdaságtan és a statisztikai tudományban elért sikereiért kapta a magas kitüntést, hanem azon a révén, hogy legjobb barátja s politikai instruktora Khuen-Héderváry gróf miniszterelnöknek.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Béke a Házban.

Óriási izgalmak, nagy tanácskozások és tárgyalások előzték meg a mai ülést. Reggel 9 órakor a mentelmi bizottság-mű ülést tartott és azon ügy határozta, hogy Pozsgay Miklós és Pál Alfréd az ülés elején kövessék meg a Házat a tegnapi botránnyért.

Ugyanebben az időben a parlamenti tudósítók szindikusai felkeresték a Ház elnökét és tudatták vele a tegnapi este hozott határozatukat. Berzeviczy Albert kijelentette, hogy a Ház ülésén ma olyan nyilatkozatot fog tenni, amely teljesen kielégítő lesz.

Részletes tudósításunk a következő:

Berzeviczy Albert elnök féltizenegy órakor megnyitja az ülést.

Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elégtétel az újságíróknak.

Elnök: T. Ház! (Halljuk! Halljuk!) Mielőtt elnöki előterjesztéseimre rátérnék, rövid nyilatkozatot kell tennem a tegnapi ülés alatt a hírlaptudósítók karzata körül előfordult incidensre nézve. (Halljuk!) Jelentemem kell ugyanez a t. Háznak, hogy a parlamenti hírlaptudósítók testületének képviselői megjelentek nálam és tudomásomra hozták, hogy saját hatáskörükben eszközölt gondos és lelkiismeretes vizsgálat után megállapították. (Halljuk! Halljuk!) hogy a tegnapi ülés alatt a hírlaptudósítók karzatáról semmiféle, a Ház rendjét zavaró közbeszólás el nem hangzott. Nekem a tényállás megállapítását hitelesnek kell tekintenem (Helyeslés a baloldalon.) és annak alapján tévesnek kell minősítenem azokat az információkat, melyek a tegnapi incidens alkalmából felmerültek. (Helyeslés.)

Egy névszerinti szavazás.

Bemutatja Rákosi Viktor szabadságkérését, amelyre névszerinti szavazást kérnek. Elrendeli a szavazást. A Ház a kér szadadságot megadta.

A tegnapi verekedés.

Darvay Fülöp előadó a mentelmi bizottság jelentését terjeszti elő a Pozsgay—Pál affér dolgában. A mentelmi bizottság egyhangú határozata folytán javasolja a Háznak, hogy mindkét képviselő a Házat ünnepélyesen kövesse meg. (Helyeslés.)

Elnök: Miután a házszabályok értelmében vita nélkül kell döntenünk, fölteszi a kérdést, elfogadja-e a Ház a mentelmi bizottság javaslatát. Felhívja Pozsgay Miklós és Pál Alfréd képviselőket, hogy tegyenek eleget a Ház határozatának.

Pozsgay Miklós: Nemesak a Ház határozatának, de saját meggyőződésének is tesz eleget, amikor a Házat ünnepélyesen megköveti. (Helyeslés.)

Pál Alfréd: Engedelmeskedve a Ház határozatának és de meggyőződéséből is ünnepélyesen boesánatot kér a Háztól tegnapi viselkedéséért. (Helyeslés.)

Elnök konstatálja, hogy mindkét képviselő eleget tett a Ház határozatának.

A honvédtörvény.

Báró *Solymossy* Ödön előadó be-terjeszti a pénzügyi és a véderő-bizottságok jelentéseit a honvédtörvényről.

Elnök: Annak idején napirendre fognak tűzteni.

Névszerinti szavazások.

Ezután arra a négy névszerinti szavazásra került a sor, amelyeket tegnapi halasztottak mára és Lovász három indítványa fölött szavaznak.

A Ház természetesen mindhárom esetben az elnöki előterjesztést fogadta el és Lovász indítványait mellőzte.

Hajduszoboszló város feliratára vonatkozó elnöki előterjesztés ellen beadott ellenindítványát Lovász visszavonta és a Ház így át tételt a véderőjavaslatot folytatólagos tárgyalására.

Gróf Károlyi József: A pártonkívüli 67-esek álláspontját fejtegeti. Bevesen támadja Okolicsányit, aki épen a harc hevében hagyta ott azt a zászlót, amelyre esküdt.

Felkiáltások balfelől: Árulás! Árulás! (Zaj.)

Gróf Károlyi József: Okolicsányi pedig ezentúl ne takarózzék abba a zászlóba. Követeli a nemzeti hadsereget és Tiszának, aki azt mondta, hogy mi a mi hadseregünknek szavazunk meg az újoncot, azt feleli, hogy volt nekünk hadseregünk 1848-ban, amely csak a miénk volt, de ezt a hadsereget Tisza hadserege az oroszokkal szövetségbe verte le és ez a hadsereg végezte azt a hőhémunkát mely 49-ben hős vitézeinket vérpádra juttatta. (Viharos taps és éljenzés a baloldalon. Zaj a jobboldalon. Elnök cseppet.)

Elnök: Rendrentasítja Károlyit a hadseregbe mondott szavaiért.

Gróf Károlyi József kijelenti, hogy arra a hadseregbe tette ezt, mely hadsereg bennünket 49-ben leigázott. Határozati javaslatot nyújt be az önálló, magyar, nemzeti hadsereg érdekében. Nem fogadja el a javaslatot. (Óriási taps és éljenzés a baloldalon. Zaj jobbról.) Végül megállapítják a holnapi ülés napirendjét és a mai ülés 2 órakor véget ért.

Mit követel a véderőreform?

— Pénzadó terén. —

V.

Eddigi közleményünk alapján teljesen tisztában lehetünk azzal, hogy Khuenék véderőjavaslata micsoda horribilis újabb áldozatokat követel tőlünk a véradó terén, vagyis hogy fiainkat micsoda nagy mértékben szedik el katonának.

Most lássuk, hogy mibe kerül ez katonai-létszám emelés? Vagyis lássuk, micsoda pénzügyi áldozatokba kerül nemzetünknek?

Hogy az egész javaslat mennyire csak a nemzet félrevezetésére szolgál, semmi se bizonyítja jobban, mint azok a *hivatalos* nyilatkozatok, a mik erre nézve már elhangzottak.

Mert tudni kell, hogy a katonai költségvetéseket sosem úgy hajtják végre nálunk, mint a hogy azt az ország engedélyezi. Katonák egy-szerűen fűtyülnek az egész nemzetre. Mindig nagyon sokkal többet költenek el annál, a mi nekik költségvetésileg engedélyezve van, pedig a költségvetésük is rettenetesen sok milliókat tesz ki. Nekik azonban ez sosem elég, annyit költenek, a mennyit akarnak s a nemzet kénytelen túrni és tudomásul venni pénzeikben, vagyonukban való minden garázdálkodásukat.

Ily körülmények közt csakis hozakodnak elő a számokkal, hogy éppen valamit mondjanak. Hogy leg-alább — mutassák a formát. Annyi azonban egészen bizonyos, hogy annyit mondanak, annyit ok. Tenül el is költenek. De ismétljük, mindig sokkal többet annál.

A múlt év őszén Hoffman Hugó, a hadügyminiszter képviselője, a delegációban azt állította, hogy a reform mindössze évi 10 millió korona új költséget jelent. Khuen kormányzó új-új beszédében már évi 20-30 millióról beszélt. Ez év tavaszán Schönauich hadügyminiszter azt mondta, hogy 6 tillérig kiszámította, mennyi is lesz hát ez a költség s nem lesz több évi 64,8 milliónál. Ezután jött a mi miniszterünk s ez azt mondja, hogy a többlet kiadásunk évi 100 millió korona lesz. Aztán még itt sem állottak meg. Csilnoki osztrák pénzügyminiszter 1910. május 31-én már úgy nyilatkozik, hogy a reform új költségei a létszámemelések révén évi 90 millió koronával növekednek a — 100 millióra tehető beruházási költségeken felül. Vagyis ez már 190 millióra teszi az újabb katonai költséget.

A hol így handa-bandáznak a nemzet előtt a sok milliókkal, ott nyilvánvalóan nem egyenes uton járnak, nem mondják meg a nemzetnek a való igazat.

Hát megmondjuk mi. Az eddigi költségvetések és a reformban kívánt szükségleteket nézve, könnyen ki lehet ezt is számítani.

Egy-egy katona átlag kerül évente:
A közös hadseregben 1806 K.
A honvédségnél . . . 2033 K.
A Landwehrrél . . . 1875 K
összege.

Honvédségünknek azért kerül sokkal többre egy-egy katona eltartása, mert — mint tudjuk — egész közös hadseregbeli főtisztet szolgálata végén honvédségünkbe helyeznek át s itt küldik nyugdíjba kizárólag a magyar nemzet terhére. Hiszen ez is jellemző eljárás arra, mennyire kihasználják bennünket az osztrák előnyére, de még jellemzőbb a mi igazán birka türelmünkre! Azután a nagygyakorlatok alkalmával előálló beszállási költségek és a katonák által gyakorlatok alkalmával okozott károk megtérítésére fordított összegeket is kizárólag a magyar nemzettel fizetetik meg, s a honvédség költségvetésébe illeszti be. Ezek miatt kerül aztán sokkal többre a honvéd átlagos eltartása.

Az eltartási átlagokból most már kiszámítva a monarchia szárazföldi haderejének a költségeit, ezek így oszlanak meg:

A magyar katonaságra:

1. a reform előtt:

Közös hadsereg:	159.346.460 K.
Honvédség:	6100.0000 K.
összesen:	220.346.460 K.

2. a reform után:

Közös hadsereg:	238.000.000 K.
Honvédség:	107.000.000 K.
összesen:	345.000.000 K.

Az osztrák katonaságra:

1. a reform előtt:

Közös hadsereg:	278.418.540 K.
Landwehr:	75.000.000. K.
összesen:	353.418.540 K.

2. a reform után:

Közös hadsereg:	416.000.000 K.
Landwehr:	82.500.000 K.
összesen:	498.500.000 K.

Ezek a táblázatok azt is mutatják, hogy már eddig is nagyobb részarányt (38,4 százalékot) viseltünk a monarchia szárazföldi katonai költségeiből, mint a mennyi mai kvóta — arányunk (36,4 százalék szerint) du-kált volna. A reform után pedig a helyzet még inkább rosszabbodik (41 százalékkal) úgy, hogy mi 41 millió koronával fogunk többet adni a költségekre, mint a mennyit a kvóta — törvény szerint lehetne töl-lünk követelni. Más szóval Ausztria a mi zsebünkre és az osztrák adózók javára megtakarít évi 41 millió koronát, melyet helyette mi fogunk fi-zetni. Hát bizonyosan ez is a magyar nemzet érdekében történik így, hi-szen Khuen mondja!

A fentiekből láthatjuk, hogy az egész monarchia szárazföldi katonai kiadása:

1. a reform előtt: 573.765.000 K. melyből:

Magyarországra esik: 220.346.460 K.
Ausztriára pedig: 353.418.540 K.

2. a reform után: 843.500.000 K. melyből:

Magyarországra esik: 345.000.000 K.
Ausztriára pedig: 498.500.000 K.

Katonai kiadás növekedés tehát:

Az egész monarchiára:

269.735.000 K.
Ausztriára nézve: 145.000.000 K.

Magyarországra évi 124.654 000 K. vagyis százalékokban kifejezve:

A monarchiára: 47 százalék.
Ausztriára: 41 százalék.

Magyarországra: 56 százalék.

Ezek csak személyi kiadások, de a reformmal együtt járnak természetesen a beruházások s így ezek költségei is. Ez új beruházási költségeket összesen 162 millió koronára tehetjük, a miből **Magyarországot 76-77 millió korona, vagyis az egésznek 47 százaléka fogja terhelni.**

A fentiek szerint Magyarország a katonaságra évi 124 millió 654 ezer koronával többet lesz kénytelen ki-adni, mint eddig. Hozzávéve ehhez azt a gazdasági kárt, mely a fölünk igényelt békelétszám szaporulat (56000 fő) folytán minket annyi munkaerő elvonása folytán ér, a mit 55 millió koronára becsülhetünk: így 174 millió koronával lesz az évi többlet katonai kiadásunk! Ezen kívül van a 76-77 millió beruházási költség.

Ideiktatjuk még a *tengeri had-erőnk* költségeit, a mi az eddig ki-tüntetett szárazföldi katonai kiadások-on kívül esik.

Haditengerészetre elkölt a mo-narchia — a mit már megállapítottak — 1920-ig:

1.841.600.000 koronát. Még kimon-dani is alig lehet: 1841 millió ezer koronát. Ebből egy évre 210 millió esik. A 210 millióból meg Magyar-országra évi csekély 76 millió 440 ezer korona.

Hát csak tessék megszavaztatni és kifizettetni e rettenetesen sok kiadásokat. Megszavazni csak meg lehet, de a kifizetésébe bele fog pusztulni ez az ország!

A hadügyi kiadás eddig is már tultengő volt nálunk. Hát mi lesz még ezután?

Adataink felsorolását nem fejez-hetjük be esattanósabban, mint ha még azt tüntetjük itt ki, hogy összes állami kiadásaink miként oszlanak meg. Az 1870-1907 évek közti időt véve:

Hadügyre elment: 3.734.660.000 K.

Közgazdaságra: 2.157.855.700 K.

Igazságügyre: 1.002.829.600 K.

Kulturára: 755.239.600 K.

Percentekben kifejezve:

Hadügyre: 48,8 százalék.

Közgazdaságra: 28,2

Igazságügyre: 13,1

Kulturára: 9,8 százalék!

Csakugyan meglátszik, hogy kul-turára csak ötödésnyit költöttünk

el, mint a katonaságra! Meglátszik rajtunk, mert csakis kulturálatlan, önérzet nélkül való pipogya vad néppel szoktak így elbánni, mint a hogy mi velünk akar elbánni — Khuen Héderváry!

Hát csak tessék katonáskodni. Tessék szavazni és fizetni. Kultura, meg kenyér nem baj ha nincs is, csak hadd legyen minél több ka-tona! Tessék — mungó-had.

Hiszen Magyarországon még így is lehet!

kp.

Egy falu lángokban.

Elégett emberek.

— Saját tudósítónktól. —

Rimaszombat, aug. 4.

Tegnap délután három óraker kigyuladt a Rimaszombattól mintegy három órányira fekvő Rimatoplya község egy háza s a nagy szélviharban rövid idő alatt az egész község egy lángtenger volt. Neumann Adolf kereskedőnél ütött ki a tűz eddig még ismeretlen okból s bámulatos gyorsasággal harapódzott el a szomszédos házakra.

Alig tíz perccel később, hogy a tűz kiűtött, már huszonöt ház állott lángokban. Az oltásra a nagy szélben, dacára annak, hogy a köz-ségnek saját jólszervezett tűzoltó-sága van, gondolni sem lehetett.

Alig néhány perc múlva már tüzet fogott a lutheránus templom is, melynek leszakadtak a harang-jain és elolvadtak a nagy hőségben. Elégett a községháza is az összes iratokkal együtt.

Fokozta a rémületet, mely a la-kosságot elfogta az a körülmény is, hogy Steiner Adolf fakereskedő üzletében óriási robajjal felrobbant két hordó benzin s a háza a szó szoros értelmében szétvetette.

A robbanásnál emberéletben nem esett kár, mert amint a ház kigyulladt, a lakók kimenekültek belőle. A nagy tűzvész olyan füst-felhőt produkált, hogy a három órányira levő Rimaszombaton is megéreztek a füst szagát; mind-azonáltal a katasztrófáról csak ma értesültek a városokban, mert a tűz a táviró és telefonvezetékét is tönkretette. Dacára annak, hogy a tüzeset fényes nappal történt, emberáldozatot is követelt.

Két gyermek a lángokban lelte halálát s a község luteránus lelké-szének, Bancik Sámuelnek a fele-sége ijedében szörnyethalt. Rimatopova közelében számos emberé-vel segítségül sietett Nitske Gusztáv, a Rimamurány-salgótarjáni tár-saság főerdésze, akinek buzditásával és segítségével végre sikerült ember-föltölti munka árán délután öt óra-ker a tüzet lokalizálni. A rövid két óra hosszágú tartó tűzvész azonban a község felét, 110 lakó-házat és a hozzátartozó mellék-helyiségeket, számos háziállatot és gabonaneműt elhamvasztotta.

A kár igen nagy és több mint nyolcszázember hajléktalanná lett.

Kiadó ház. Lonovics-sugarúton most épülő házam, melyben négy szoba van, az összes mellék-helyiségekkel november 1-től bérbé kiadó.

Dr. Kiss Pál ügyvéd.

NAPI HIREK

Makó, aug. 4.

Tájékoztató.

Naptár. Augusztus 5. Szombat. Római kath. Havi B.-A. Gör. kath: Julius 23. Ezekiel p. — Nap két 4 óra 41 perckor, nyugszik 7 óra 29 perckor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézetnek Makóra érkezett jelentése szerint a következő időjárás várható: Lé-nyegtelen hőváltozással helyenkint esőzés és zivatarok. Sürögnyprognózis: Enyhe, elvétele csapadék, zivatarok. Déli hőmér-séklet: 25-7 fok Celsius.

FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.

Az állandó választmány ülése. A vármegye állandó választmánya ma délelőtt Tarnay Ivor vármegyei fő-jegyző elnöklete alatt ülést tartott, melyen a holnapi megyei közgyű-lés tárgyait készítették elő.

A városháza átalakítása. A vár-megye alispánja még április havá-ban elrendelte a városi széképület újraképzését, esetleg a követel-ményeknek megfelelő átalakítását. Minthogy a városi széképület ta-tározása még mind a mai napig nem történt meg, az alispán ma megszürgette rendeletét.

Leszavazott javaslatok. Ismeretes dolog, hogy Rákossy Gyula rend-őrkapitány a mai tanácsüléshez többféle javaslatot tett a rendörke-pitány a tűzoltóság újjászerveése, a rendőrség szaporítása és ugyan-ott egy pénzkészítési állás rendsze-resítésére iránt. A városi tanács be-hatóan tárgyalta a rendőrkapitány javaslatát, de azok egyikét sem ta-lálta teljesíthetőnek.

Bizottsági ülés a megyén. A vár-megyei tiszti nyugdíjválasztmány ma délelőtt Tarnay Ivor elnöklésé-vel ülést tartott a megyén, mely alkalommal Balku Dénes, P. Eck-hardt Vilmos és Bugyi István a megyei nyugdíjintézet tagjai közé felvették.

A Káivn-utca járdája. A Káivn-utca lakói, mint arról megemlékeztünk, téglajárdát kértek utcájuk éneki olda-lára. A tanács mai ülésén a kérelem-nek helyett adott.

A város műszaki rajzolója. Makó városa, mint ismeretes, a város mű-szaki hivatalába egy műszaki rajzoló-i állásra hirdetett pályázatot. Erre az állásra ma Lantos István kiskunfél-egyházi lakos jelentkezett. Mivel azonban havonta 250 koronát kér, a tanács nevezett nem alkalmazta.

Községülés a megyén. Csanádvár-megye törvényhatósága holnap, szombaton délelőtt 10 óraker **Ja-kabffy István** főispán elnöklésével rendkívüli közgyűlést tart. A köz-gyűlés délelőtt 10 óraker veszi kezdetét.

Teljesített kérelem. A most folyó aszfaltozási munkálatoknál a **Kuli-ner Sándor** háza előtt 45 centimé-ter széles aszfalt járdát készített a vállalkozó. Ez ellen Kuliner Sándor a városi tanácsnál élt panaszszal. E panasznak a városi tanács he-lyet adott és utasította a mérnöki hivatalt a járda szabályszerű kiépi-tésére.

Az ártézi kut tartaljai. A Káivá-ria-utcai, nemkülönben a reformá-tus templom melletti ártézi kut már régen elkészült. A város azonban mindaddig nem készítette el a kut-akhoz szükséges tartályokat. Ez a körülmény arra indította Csorba József városi képviselőt, hogy in-dítványt terjesztett be a városhoz, melyben az említett ártézi kutak-nak tartállyal való ellátását hozza javaslatba.

Égő gabona. Tegnap délután *Montág* Sándor dombegyházi földbirtokos birtokán egy tábla lábön álló gabona meggyulladt és teljesen leégett. A tűz a munkások vigyázatlansága folytán keletkezett, kik pipájukból ejtették ki. A tulajdonos kára biztosítás folytán megtérül.

Tűz vigyázatlanságból. *Kiss* János és *Kaposi* József gépének a battonyai tanyákon együtt csépezték *Gyergyovics* Mladen, *Gyergyovics* Száva, *Linnai* Illés és *Sztricykó* Raroján gabonáját. Mikor a csépléssel készen voltak a gépből a parázsszal telt hamut a földre huzzák, melytől az ott főlhalmozott tömördek szalma tüzet fogott és porig leégett. A két vigyázatlan gépész ellen megindították az eljárást.

Megtagadott kérelmek. *Pulitzer* Jakab és társai *Petőfi*-utcai lakosok, mint megirtuk, kérvényt adtak be a városhoz utcájuknak kövel való burkolása iránt. Megemlékeztünk arról is, hogy a kérelmezők a miut építéneket fele költségeit maguk viseltek volna. A tanács azonban nem teljesítette a kérelmet, illetve függőben hagyja addig, míg a kövezési szabályrendelet elkészül. A Nap utca lakói pedig villanylámpát kértek utcájuk részére. A tanács ezt a kérelmet sem találta helyeselhetőnek.

Kukorica aszály. A nagy hőség sok kárt tett a kukoricában. Leginkább a kukorica-aszály rongálja a termést. E miatt a gazdák kérik az adó lezállítását. A tanács elhatározta, hogy egy küldöttség fog kimenni megvizsgálni, hogy mekkora a kár.

Kellemetlen vendég. *Sipos* István gazdálkodóhoz beállított *Kristó* József nevű jó barátja és arra kérte, hogy vágjon le néhány esirke és vendégléje őt meg esirkepaprússal. Minthogy *Sipos* a kérelmet megtagadta, ez annyira kihatott a vendég urat a sodrából, hogy rátámadt a gazdára és alaposan elpáholta. A kellemetlen vendéget *Sipos* István feljelentette a járásbírósnál.

Holttest a csatornában.

(A szegény ember gyermekének végzete.)

Saját tudósítónktól.

Makó, aug. 4.

A szegény embert még az ág is huzza. Ennek a közmondásnak nagy igazságát tapasztaljuk az élet minden lépten-nyomán. Majdnem minden szerencsétlenség, baleset a szegény embert sújtja.

Gyárakban, iparüzletekben, kunyhókban üti fel a fejét inkább a szerencsétlenség, mint a nagy paloták fényes termeiben.

Szomorúan bizonyítja ezt a másfél éves *Selmeczi* Lídia halála is.

Még alig kezdett tipegni és már is a másvilág kapujába jutott el.

Az eset különben a következő: *Selmeczi* Jánosné mezőhegyesi lakos szegény napszám keresetéből tartja fenn magát és családját.

A mindennapi kenyér keresés gondjai annyira elfoglalják, hogy kis gyermekével, a másfél éves *Lidike*vel alig egy pár percet foglalkozhatott.

Tegnap is épen erős munkába fogott *Selmecziné*. A ház körüli nagy takarítást végezte.

A kis *Lidike* ott tipegett-topogott egyideig körülötte.

Az anyát annyira elfoglalta a munka, hogy észre sem vette, hogy kis lánya a kapun kitépett.

Ment, mendegélt a kis teremés

és elérkezett a lakásukhoz közel folyó élővíz csatornáig.

Nem telt bele egy pillanat és már a vízben lubickolt a kis ártatlan. Még talán rövidebb pillanat se kellett hozzá, hogy a rohanó ár magával ragadta.

Vitte, vitte magával és a kis *Lidike*t elvitte oda, ahonnan nincs többé visszatérés.

A hűs habok ölelő karjai magukhoz ölelték és kiszorították belőle az életet.

Mire *Selmecziné* észre vette leánya eltűnését, akkorra már az halott volt, az élővíz csatorna halottja.

Keresésére indult az anya leányának, de hiába. Órák mulva fogták ki a munkások holttestét.

A szomeru esetben az anya bánatát még növeli, hogy gondatlan-ságból okozott ember ölés miatt megindították ellene a vizsgálatot.

Emberélet egy cigarettáért.

Merénylet egy kis fiu ellen.

(Saját tudósítónktól.)

Szabadka, aug. 4.

A szabadkai rendőrség tegnap este óta egy fiatal suhanót keres, aki banditamódra támadott meg egy kis fiut egy cigarettáért. A fiu nem adott neki, mert nem volt nála, ekkor a suhane revolvert rántott és belőlt. A kegyetlen merénylet részletei ezek:

Tegnap este Szabadkán dísznokat őrzött *Bukvics* Félix 11 éves gyerek. A dísznök ez ut közepén voltak, a fiu pedig a gyalogjaron ült. Hét órakor nekikészülődött, hogy haza hajtja a dísznokat. Ekkor egy 16-17 évesnek látszó csavargó állott elébe, revolvert vett ki a zsebéből és rátámadt *Bukvicsra*:

— Adj egy cigarettát, különben agyonlőlek!

A fiunak nem volt cigarettája és ezt meg is mondta:

— Nincs cigarettám, nem adhatok. Ha volna akkor adnék.

— Mégegyszer mondom, — adj egy cigarettát, mert agyonlőlek.

— Nincs mondtam már, hogy nincs.

— Nem adsz?! Hát halj meg, kutya!

Erre a támadó elsütötte a revolvert. A golyó *Bukvics* Félix hasába hatott. A fiu nagyot sikoltva összeesett. Mikor a támadó látta, hogy aldozata a földön fekszik eszméletlenül, futásnak eredt. A szerencsétlen fiut az épen akkor a város felé jövő villamos kocsiba tették és bevitte a városba.

A polgári rendőrök a fiutól kapott személyleírás alapján egész éjszaka kutatták a revolveres támadót, aki egy cigarettá miatt ölni akart, de még ezideig nem sikerült elfogni.

Kiadó kotárka.

Tíz öles, szellős-kotárka bérbe kiadó a Deák Ferenc-u. 1610. szám alatt.

Tanuló-triuk
fizetéssel felvételnek e lap kiadóhivatalában.

Közgazdaság.

Gabona árak:

Irányzat változatlan.

Buza:	10-10.30 K.
Kukorica:	8.20-8.30 "
Árpa:	7.80-8.00 "
Zab:	7.20-7.40 "

Az árak 50 kilogrammonként értendők.

Hagyma árak:

Vöröshagyma:	8 K.
Foghagyma:	17 "

A hagyma árai 100 kilónként értendők.

Regény.

Ezerszer a halál torkában

(Egy idegen földrészekbe szakadt magyar ember csodás kalandjai.)

Elbeszéli: Ó maga. (6)

II.

A vademberek közt.

Az ágyu bömbölve újabb golyózápot böffentett az előnyomuló vadakra s hatása teljesen megrémítette őket. Egy esónak pozdorjává tört s a benne ülők csaknem mindnyájan többé-kevésbé komoly sérüléseket szenvedtek.

Valóságos páni rettegés szállotta meg őket, a csónak-raj végzetesen összebonyolódott. Mindezzel még néhány nyilzapor csapódott le a fedélzetünkre, egy néhány nyíl a kötelekbe vágódott be, de senki sem sérült meg közülünk. A vadak sokkal inkább megváltak rémülve, sem-hogy előrébb hatoltak volna s mert épen szél támadt, jónak láttuk menekülni. Csendesen felhúztuk a horgonyunkat s a nyílt tenger felé fordulva, gyorsan elsikoltunk az ellenséges flotta mellett, miközben a vadak nyilzappal üdvözöltek bennünket. Fél óra mulva kiinn voltunk a nyílt tengeren s újból szabadon fellélegezhettünk.

III.

Három fekete gyöngy.

Ez a kaland annyira megfőlemlettette a mi maláj személyzetünket, hogy aggódva igyekeztek menekülni erről a vidékről. Nem felelték el a polypot sem s főemberüket a kapitányhoz küldték, hogy rábeszélje őt, keressen más halászerületet. Jensen előinte rá akarta őket beszélni, hogy maradjunk ugyanazon szélességi fok alatt, mint ahol eddig nagyon jó aratást csináltunk, de a malájok nem akartak rá hallgatni s végre kénytelen volt hajóját másfelé irányítani.

Hová visz bennünket, nem tudtuk, de a következő héten egy még ki nem zsákmányolt helyen vetettünk horgonyt s kezdtünk újabban munkához. A szerencse még mindig ve-lünk volt s napról-napra növeltük már is tekintélyes kincsünknek értékét. Ezen az új helyen különösen apró kagylókat találtunk, ugyancsak gazdag gyöngytartalommal, melyek után nem is kellett a tenger alá merülni, hanem húzó hálóval fogták őket a csónakokból, vagy ha alacsony volt az ár, az emberek beleugráltak a csekély vízbe s úgy szedték fel a kagylókat.

Egy reggel, amint szokás szerint a kagylókat nyitogattam, az egyikből három pompás fekete gyöngy esett ki. Elbűvölten bámultam rájuk — hogy miért, magam sem tudtam. Oh az a borzasztó három fekete gyöngy! Bár sohasem láttam volna őket! Amint megmutattam a kapitánynak, roppant izgatott lett és azt mondta, hogy miután ezek körülbelül félnek az összes többiekkel, nagyon kifizetés

magát, ha minél több ilyen igyekezőnknél találni.

Ez azonban annyit jelentett, hogy sokkal tovább maradjunk a tengeren, mintsem tanácsos és szokásos volt. A gyöngyhalászó évad vége felé járt és az évenkénti szélváltás is küszöbön volt, de a kapitányunkat erősen elfogta a „gyöngyláz” s kereken kijelentette, hogy ő marad.

Már hatalmas zsákmányra tettünk szert s a felügyeletem alatt álló kagylógarmadákon kívül, a Jensen kabinjában egész sor palack állott gyönggyel teli tömve, melyeket órákig el-elbámult, mint a zsugori az ő aranyát.

(Folyt. köv.)

Arjegyzék!

I. rendű kis üsti valódi szeszmentes pálinkák literenként 1 frt.

Nagyobb vételnél

nagyobb árengedmény

Igen jó minőségű pálinkák 62, 70 és 80 krajcár literenként. Ezeknél a minőségeknél és nagyobb vételnél nagyobb árengedmény van!!! Mindennemű munkaspálinkák legjobb minőségben 52, 46 és 40 krajcár literenként

Iritz Sámuel özv. cégnél

mindennemű édes italok kedvező árban kaphatók! (12)

BODOR SÁNDOR
könyvkötő

Elvállal minden e szakba vágó munkák elkészítését, hivatalos könyvek, valamint magánkönyvek bekötését erős és izléses kivitelben jutányos árak mellett.

Makó, Deák Ferenc-utca.

Kitűnő borok

kisebb-nagyobb mennyiségben

előnyös árakban (12)

Iritz Sámuel özv. cégnél kapható.

Ház és telek eladás.

Dr. Dózsa Simon ügyvéd urtól megbízást kaptam a pénzügyi hivatalal szemben levő házának a hozzá tartozó nagy telekkel való eladására. A telek akár 2-3 részre felparcellázva is eladó olcsó ár és kedvező fizetési feltételek mellett, Ezenkívül megbízásom van több kisebb-nagyobb makói-ház eladására, de előjegyzésbe van nálam igen sok kisebb-nagyobb eladó birtok is, amelyek akár egy tagban, akár felparcellázva eladók és amelyek a makói határban a szomszéd községekben és megyékben fekszenek. Aki tehát földet vagy házat venni vagy eladni akar, az bizalommal forduljon hozzám. Általam tisztességesen lesz kiszolgálva.

Tisztelettel **Berg Gerzson**, (3) b. k. üzleteket, adásvételeket és haszonbérleteket közvetítő iroda, Makó Szegedi-utca. Ott Károly fűszer- és vaskereskedő mellett levő gyógyszerári-ház udvarában.

A Korzó-kávéházban

vasárnap, hétfőn csütörtökön **PURCSI KÁROLY**, kedden, szerdán és szombaton **KOLOMPÁR BÉLA** zenekara játszik.

Ajánlom kiváló minőségű, nagy táperejű

KÉTSZERSÜLTEMET.

Betegeknek, ugyiszintén csecsemő gyermekek táplálkozására megfizethetetlen.

Kétszersültem úgy ízére, mint táperejére nézve felülmul minden hasonló gyártmányt. — Rendelésre gyógykenyeret (Graham) is készítek.

(13) Első Makói Kenyérgyár és Fehérsütőde.

Különleges pálinka-árjegyzék.

5 éves kajszin-barack pálinka literje 1 frt. 50 kr.,

10 éves kajszin-barack pálinka literje 2 frt.

Valódi ó-törköly pálinka literje 1 frt. 20 kr.

Iritz Sámuel özv. cégnél

Valódiságért szavatosságot vállal a cég. (12)

Egy jó órát szerezhethet magának

vagy divatos arany- és ezüst ékszereket m. kir. fémjellel ellátva rendkívül jutányos árak mellett. Menyasszonyoknak és vőlegényeknek 10 százalék árengedmény. Erős vasuti és munkás órák pontosan beszabályozva jótállás mellett. Régi nagy tört aranyat a legmagasabb árban veszek vagy új tárgyakra becserélem. Különlegességek divatos női órákban és ékszerekben. Midőn biztosítom a n. é. közönséget a leghiszelegyebb kiszolgálásról, b. pártfogásukat kéri

VIDOR MANÓ órás- és ékszerész

Makó, (főtér) az „Otthon“-kávéház mellett.

Ifj. ANTAL JOZSEF

uri szabó Makó. Dessewffy-tér (Makói Ujság új bérházában).

Ujjonnan, modernül berendezett szabó műtermemet, — ahol csakis a legújabb divat szerint a legjutányosabb árak mellett készülnék

férfi öltönyök, felöltők, sport-öltönyök stb.

melyeket a t. közönség becses pártfogásába ajánlok.

Dus raktár hazai és külföldi szövet ujdonságokban.

Vidéki megrendelésekre nagy súlyt fektetek.

(19)

Ibolya-cräm, Ibolya-szappan,

Ibolya-puder, legjobb hatású arc és kéz-finomító szerek.

Egyedül kaphatók:

VÉBER & BÁRÁNY

„Az Isteni gondviseléshez“ címzet gyógyszertárában.

Makó, Szegedi-utca.

Ára: Ibolya-cräm 1 korona.
Ibolya-puder 1 korona.
Ibolya-szappan 70 fill.

Nagy raktár mindenemű engedélyezett különleges-ségeiben, kötszerek, gumi-cikkek és illatszerekben. (5)

A Makói Független Ujság nyomdája

a legmodernebb kivitelben s a legjutányosabb árak mellett készít mindenféle nyomdai munkát, u. m.: üzleti- és irodai nyomtatványokat, eljegyzési kártyákat, lakodalmi és bál meghívókat, röpiveket és falragaszokat, névjegy kártyákat, továbbá egész könyvek és füzetek nyomását. A Makói Független Ujság nyomdájában megjelenő

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

politikai napilap naponta 6000 példányban jelenik meg. Hirdetéseket jutányos árak mellett vesz fel minden reggel 7 órától este 9 óráig.

A MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

Telefon-sz. 124. ☒ nyomdája és kiadóhivatala. ☒ Telefon-sz. 124.